

Univerzitet u Sarajevu - Pravni fakultet

UNIVERZITET U SARAJEVU
PRAVNI FAKULTET

NASTAVNO-NAUČNOM VIJEĆU PRAVNOG FAKULTETA

Broj: 01-13/4-7/122

Datum: 07.07. 2022 god.

Sarajevo, 06. 07. 2022. godine

Predmet: Izvještaj o provedenoj evaluaciji nastave i akademskog osoblja na I i II ciklusu studija u ljetnom semestru akademske 2021/2022. godine

U skladu sa odredbama Pravilnika o studentskoj evaluaciji rada akademskog osoblja i uspješnosti realizacije nastavnih planova i programa na Univerzitetu u Sarajevu, Dekanica Fakulteta zajedno sa Predsjednicom Odbora za osiguranje kvaliteta, Nastavno-naučnom vijeću Pravnog fakulteta upućuju **Izvještaj o provedenoj evaluaciji nastave i akademskog osoblja na I i II ciklusu studija u ljetnom semestru akademske 2021/2022. godine**

Prof. dr. Zinka Grbo, dekanica Pravnog fakulteta u Sarajevu

Prof. dr. Amila Ždralović, predsjednica Odbora za osiguranje kvaliteta

Univerzitet u Sarajevu - Pravni fakultet
Odbor za osiguranje kvaliteta

UNIVERZITET U SARAJEVU
PRAVNI FAKULTET

Broj: 01-13/4/22

Datum: 07.07. 2022 god.

Sarajevo, 1. 7. 2022. godine

Dekanici Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu
Prof. dr. Zinka Grbo

Predmet: Izvještaj o provedenoj evaluaciji nastave i akademskog osoblja na I i II ciklusu studija u ljetnom semestru akademske 2021/2022. godine

Na osnovu čl. 122 Zakona o visokom obrazovanju (Sl. novine KS, 33/17, 26/19, 35/20, 40/20, 39/21, čl. 14 st. 1 tač. e) Pravilnika o sistemu osiguranja upravljanja kvalitetom na Univerzitetu u Sarajevu (broj: 02-19/19.) i čl. 19 st. 1 Poslovnika o radu Odbora za osiguranje kvaliteta (od 29.3.2021. godine), Odbor za osiguranje kvaliteta (dalje: Odbor) je pripremio i proveo postupak evaluacije nastave i akademskog osoblja na I i II ciklusu studija, i podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Anonimna evaluacija na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu provedena je u periodu od 30. 5. 2022. do 3. 6. 2022. godine, *online* preko *MS Forms*, na način da su na svim predmetima koji se izvode na I i II ciklusu studija objavljene poveznice preko kojih su studenti/ce pristupali/e anketnom upitnik. Riječ je o *MS Teams* grupama u kojima su studenti/ce slušali predmete u ljetnom semestru (prema Odluci NNV-a broj 01-488/22 do devete sedmice semestra). U nastavku izvještaja će biti izložene: 1) opšte informacije o anketnom ispitivanju; 2) informacije o broju ispunjenih upitnika i generalni nalazi anketnog ispitivanja i 3) zaključci Odbora o provedenoj evaluaciji nastave i akademskog osoblja na I i II ciklusu studija.

1. Opšte informacije o anketnom ispitivanju

Na VI sjednici Odbora za osiguranje kvaliteta koja je održana 17. 5. 2022. godine koncipiran je sadržaj online upitnika za evaluaciju nastave i akademskog osoblja na I i II ciklusu studija. Sadržaj ankete koja se koristila u postupku studentske evaluacije nastavnog procesa za ljetnom semestru akademske 2021/2022. godine koncipiran je primarno kroz zatvorena pitanja, a na kraju upitnika za respondente/ice je ostavljena mogućnost komentara i sugestija za poboljšanje organizacije i realizacije nastavnog procesa. Anketa je provedena po nastavnim predmetima i ciklusima (38 predmeta I ciklusa i 5 predmeta II ciklusa) u odnosu na sve nastavnike/ce i saradnike/ce koji/e su učestvovali/e u izvođenju nastave u ljetnom semestru akademske 2021/22., a ne posebno za svakog nastavnika/cu i saradnika/cu. Pri tome su pojedina pitanja u okviru upitnika koji se odnosio na nastavni predmet bila formulisana na način da su se zahtijevali posebni odgovori u odnosu na predavanja i u odnosu na vježbe.

Nakon završenog procesa anonimnog anketiranja studenta/ica, Edin Hastor koji je kreirao i poveznice za pristup anketi za predmete ljetnog semestra I i II ciklusa studija akademske 2021/2022. godine, dostavio je eksportovane rezultate predsjednici Odbora i linkove za brži osnovni pregled rezultata. Na ovaj način, Odboru su dostavljeni rezultati na način da su sadržavali sve potrebne informacije za dalju obradu i analizu, te u konačnici generalnu evaluaciju nastavnog procesa. U isto

vrijeme, sačuvana je u potpunosti anonimnost studenata/ica. Odbor je na Sjednici održanoj 28. 6. 2022. analizirao dostavljene rezultate i sačinio ovaj izvještaj.

Studenti/ce su odgovarali na pitanja o:

- ✓ vremenu koje provode učeći,
- ✓ prisustvu nastavi,
- ✓ izvođenju nastavnih aktivnosti/konsultacija u skladu sa izvedbenim planom programom (za studente/ice koji/e su odgovorili/e da se nastavne aktivnosti/konsultacije ne izvode, ostavljena je mogućnost da navedu razloge neizvođenja ukoliko su im poznati),
- ✓ uspješnosti organizacije i izvođenja predavanja/vježbi na predmetu,
- ✓ aktivnostima koje najviše cijene u nastavi,
- ✓ onome što bi promijenili na predmetu.

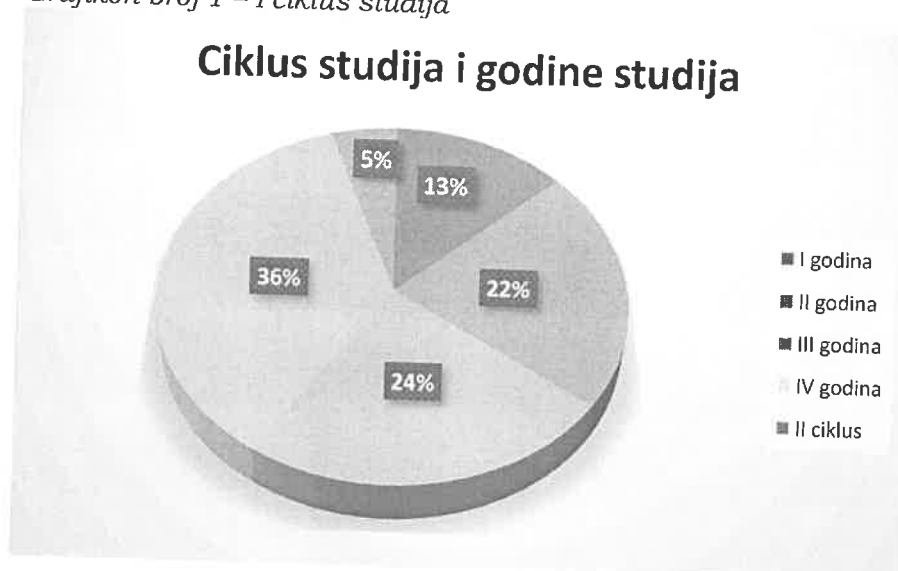
Na kraju anketnog upitnika studenti/ce su mogli/e dati generalni komentar, odnosno prijedlog za poboljšanje nastave na predmetu.

2. Informacije o broju upitnika i generalni nalazi anketnog ispitivanja

2.1. Broj anketnih upitnika i generalni nalazi anketnog ispitivanja

Prikupljanje podataka realizirano je anonimno, a kako bi se smanjila mogućnost pretpostavke otkrivanja identiteta koja bi mogla uticati na iskrenost odgovora ciljnih skupina. Ukupno je popunjeno 487 anketnih upitnika. Ovakav uzorak je reprezentativan u odnosu na zastupljenost ciklusa studija, nastavnih predmeta i godina studija na I ciklusu. Od ukupnog broja ispunjenih anketnih upitnika, 464 je sa I ciklusa studija, a 23 sa II ciklusa studija. U odnosu na ukupan broj anketnih upitnika, 12,7 % (62) je sa I godine studija, 21,8 % (106) sa II godine studija, 24,4 % (119) sa III godine studija, 36,4 % (99) sa IV godine studija, a 4,7 % sa II ciklusa studija (vidi grafikon broj 1).

Grafikon broj 1 – I ciklus studija

Sasvim je očigledno da su mnogo češće studenti/ce I ciklusa odgovarali/e na anketni upitnik, ali pri tome u obzir treba uzeti značajno manji broj nastavnih predmeta II ciklusa (pet predmeta) u odnosu na broj nastavnih predmeta I ciklusa (38 predmeta). U obzir treba uzeti i opšta metodološka ograničenja pokazana i u drugim vrstama provođenja ispitivanja, a koja se odnose na određeni nivo „zasićenosti“ anketnim ispitivanjima. Uzimajući u obzir mnogobrojna online istraživanja tokom pandemije, metodološki je bilo neophodno kreirati relativno kratke mjerne instrumente koji se mogu popuniti “u vrlo kratkom vremenskom periodu”. To je jasno naglašeno u uvodu mjernog instrumenta kako bi se održala motivacija potencijalnih ispitanika/ca i time došlo do zadovoljavajućeg odziva. Istovremeno je to značilo da su određene zanimljive pojedinosti morale biti izostavljene.

U 68,2 % upitnika, studenti/ce navode da su prisustvovali/e više od 70 % nastave, 27,3 % između 50% i 70%, a 4,5 % manje od 50%.

2.2. Generalni nalazi anketnog ispitivanja

Na osnovu analize rezultata evaluacije nastave i akademskog osoblja na I i II ciklusu studija, Odbor je na sjednici održanoj 28. 6. 2022. godine konstatirao da je evaluacija provedena uspješno te da je na temelju provedene ankete moguće izvesti opšte zaključke o realizaciji nastave na I i II ciklusu studija na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu.

Uspješnost provođenja nastave ogleda se u načinu na koji su studenti/ce ocijenili (na skali od 1 do 5; 1-najlošije, 5-najbolje) uspješnost organizacije nastave na pojedinačnim predmetima. Ukupna prosječna ocjena za uspješnost organiziranja predavanja i vježbi na nastavnim predmetima koji su izvođeni tokom ljetnog semestra akademske 2021/22. godine je **4,63**. Najbolje je ocijenjena uspješnost organizacije i izvođenja predavanja na predmetima II ciklusa sa prosječnom ocjenom 4,83. Na I godini studija (I ciklus) studenti/ce su uspješnost organizacije i izvođenja predavanja na predmetu ocijenili/e sa prosječnom ocjenom 4,29, a vježbi sa prosječnom ocjenom 4,66. Na II godini studija prosječna ocjena za organizaciju i izvođenje predavanja je 4,66, a vježbi 4,58. Na III godini studija prosječna ocjena za organizaciju i izvođenje predavanja je 4,61, a vježbi 4,72. Na IV godini studija prosječna ocjena za organizaciju i izvođenje predavanja je 4,77, a vježbi 4,61. Generalni zaključak je da je uspješnost organizacije i realizacije nastave ocijenjena kao odlična uz napomenu da prosječna ocjena u pravilu raste sa godinom studija.

Također, nastavne aktivnosti su se izvodile u skladu sa (izvedbenim) planom i programom što potvrđuju i sljedeći odgovori ispitanika/ca:

- u 99,4 % upitnika navodi se da su se na predmetu izvodile nastavne aktivnosti,
- u 98,6 % upitnika navodi se da je nastavnik/ca bio dostupan za konsultacije,
- u 97,2% upitnika sa I ciklusa navodi se da je saradnik/ca bio dostupan za konsultacije ili da angažman saradnika/ce nije predviđen na nastavnom predmetu.

Također, moguće je izvesti i neke specifične zaključke o dinamici odvijanja nastavnog procesa, ali i eventualno procijeniti mogućnosti daljeg unapređenja nastavnog procesa.

U 54% upitnika studenti/ce navode da su (u prosjeku) dnevno provodili 2-3 sata učeći; 22% navodi od 3-5 sati, 19% manje od 60 minuta, a 5% više od pet sati.

Nalazi anketnog ispitivanja pokazuju i koje aktivnosti studenti/ce u nastavi najviše cijene. Od ponuđenih aktivnosti, na vrhu liste prema ocjeni studenata/ica se našla jasnoća i efikasnost prenošenja znanja sa 45% odabira. Potom slijedi način prezentacije nastavnih jedinica sa 22% odabira, diskusije na nastavi 15% odabira, te iznošenje relevantnih činjenica sa 12% odabira. Upotrebu modernih sredstava u realizaciji nastave na predmetu kao aktivnost koju cijene na predmetu odabralo je tek 4,5% studenata/ica. Kako je pitanje bilo formulirano kao poluotvoreno, neke druge aktivnosti na predmetu navodi 1,5 % studenata/ica.

Bez obzira na generalno dobru ocjenu organizacije i realizacije nastave, cilj evaluacije jeste identificirati prostor za moguća unapređenja nastave. Prema nalazima evaluacije visoko na listi onoga što bi studenti/ce promijenili/e našla se literatura na predmetu (sa 27% odabira), skraćivanje vremena predavanja (sa 22% posto odabira) i metodika postojećeg načina izvođenja nastave (sa 18% odabira). Kako je pitanje bilo formulirano kao poluotvoreno, 33 % studentica unijelo je nešto drugo kao odgovor. Ipak treba uzeti u obzir da je od ukupnog broja studenata/ica koje/i su iskoristili mogućnost otvorenog pitanja i upisali vlastiti odgovor, najveći dio njih (čak 70%) upisao odgovor da ne bi mijenjao ništa na nastavnom predmetu. Ostali odgovori su generalno bili pojedinačni (i kao takvi mogu biti uzeti u obzir u procesu samoevaluacije nastavnog predmeta), a izdvaja se samo prijedlog da se nastava za vanredne studente/ice održava online. U odnosu na ukupni broj popunjenih upitnika, ovo je predloženo u 3% upitnika.

Pojedinačni komentari i sugestije za poboljšanje nastave koje su studenti/ce mogli dati na kraju ankete, mogu biti od koristi za unapređenje nastave, posebno u procesima dalje evaluacije nastavnih procesa na pojedinačnim predmetima i na pojedinačnim katedrama. Većina ovih komentara su pohvale u odnosu na ukupan proces realizacije nastave ili u odnosu na pojedine segmente, te konstatacije studenata/ica da nemaju prijedloga i komentara.

3. Generalni zaključak

Imajući u vidu da su svi studenti/ce imali pristup anonimnom anketiranju, Odbor zaključuje da je anonimno anketiranje provedeno uspješno. Na osnovu odgovora na "zatvorena" pitanja i većine komentara/sugestija studenata/ica može se zaključiti da su studenti/ce zadovoljni/e načinom izvođenja nastave na nastavnim predmetima ljetnog semestra akademske 2021/2022. godine. Ipak, određene primjedbe i sugestije za poboljšanje nastavnog procesa koje su iznesene, istina u izuzetno malom procentu, treba ozbiljno razmotriti na nivou nastavnog predmeta i na nivou katedri.

Također, može se konstatovati i slaba zainteresiranost/ica za učešće u evaluaciji nastave i akademskog osoblja. Obrazloženje za slab odziv studenata/ica može se tražiti u opštim tendencijama, ali je nužno da se u toku naredne akademske godine poduzmu aktivnosti kako bi se studenti/ce značajnije motivirali/e za učešće u anketnom ispitivanju. Svakako veliki dio aktivnosti može preuzeti Udruženje studenata [i studentica] Univerziteta u Sarajevu – Pravnog fakulteta u informisanju studenata i studentica o procesu evaluacije nastave i nastavnog osoblja i njenom značaju, ali je potrebno da i akademsko osoblje sa studentima/cama već na uvodnim časovima i časovima u sedmici evaluacije nastave razgovara o procesu i svrsi

evaluacije nastave i akademskog osoblja te o načina na koji na predmetima na kojima su angažirani koriste ove rezultate kako bi unaprijedili/e procese organizacije i realizacije nastavnih aktivnosti.

Odbor za osiguranje kvaliteta na Pravnom Fakultetu Univerziteta u Sarajevu

Prof. dr. Amila Ždralović, predsjednica

Prof. dr. Edin Halapić, član

Ss. Lejla Ramić, MA iur., članica

Ss. Harun Išerić, MA iur., član

Mr. sc. Mirela Rožajac-Zulčić, članica

Faruk Dević, predstavnik studenata/ica I ciklusa, član

